



# GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Fôiea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri' externe 15 . sun. pe unu anu sêu 45 doidioceri, or 3 galbini si 3 doidioceri mon. sunatoria. Se pronumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari sêu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 17—8.

Braslovu, 3. Martiu 1862.

Anulu XXV.

## MONARCHIA AUSTRIACA.

### Din timpulu urdirii diplomei leopoldine.

Orice sôrte va mai ajunge pe Ardealu, oricum se voru mai încercá natiunile conlocuitoare a'si asigurá existinti'a si viitorulu loru, in totu casulu tiér'a si natiunile la un'a voru trebui se se invoiesca între sine, eara aceea va fi, cá se'si lamuresca, respice si statorésca unu dreptu publicu comunu, unu contractu de statu. In totu casulu inceputura va trebui se se faca dela diplom'a leopoldina.

Mai multi din ddni' cititori voru fi observatu, ca din intemplanare toema pe candu noi publicaramu numit'a diploma in limb'a originala si in traductiune, in societatea museului dela Clusiu se tienea asupra aceleasi diplome discursuri in limb'a unghuresca, dupa care D. Lad. Kóvári unulu din istoriografii unghuresci isi dete disertatiunea sa spre publicare in Kol. Közlöny\*) semnu invederatu, ca compatriotii magiari inca simtu trebuinti'a de a se ocupá cu acelu documentu de statu toema acumu, candu ne aflamu cumu amu dice cu totii între doua luntrii. D. Kóvári a scrisu astadata cu mai multu respectu catra legile critice, decatú scrisese altele mai nainte. Adeveratu ca dlui se folosesce camu totu numai de funtani istorice cunoscutu amatoriloru de istori'a patriei. Ceea ce inse noi nu amu cunoscutu pana acum, este unu memorialu substernutu la cabinetulu imperatului Leopoldu I. de catra faimosulu generalu conte, Caraffa, neapolitanu de natiune si omu fôrte crudu, cunoscutu atatu din istori'a Ardealului, catu si din a Ungariei, unde la Debrecinu, eara mai virtosu la Eperies a versatu in dilele sale multu sange nevinoratu, taindu manile si capetele, torturandu spaniolesce si spëndiurandu pe ómeni neconvinsi de nici o crima, pana candu persecutatu de furiile consciintei, perdiendu'si mintea, peri la Vien'a urmaritu de blastamele veduveloru si ale orfaniloru.

Pe candu Nicolae Betlen fusese trimisu la Vien'a spre a mijloci emanarea unei diplome imperatesci ascuratôre de drepturile tierei, memorialulu lui Caraffa si apucase in cabinetulu imperatescu, alu carui capu era cumplitulu cardinalu Colonich, punctele aceluasi in prescurtare suntu acestea:

1. Anevoia va fi a supune Ardealulu la gubernulu nemtiescu, din cauza, ca acest'a nimicu nu iubescé asia multu cá libertatea sa, pe care Tököli pururea o pórtá in gura; eara libertatea religiósá ardelenii sio temu cá lumin'a ochiloru.

2. Gubernulu nemtiescu se'si ia sam'a, ca de candu a ocupatu elu Ardealulu, tiér'a geme sub dari multu mai grele decatú au fostu sub principii pamenteni, prin urmarea ardelenii suspina si dorescu scaparea; ceea ce este cu atatu mai de insemnatu, ca Ungari'a inca e plina de turburatori ascunsi, carii suntu mai rei decatú cei ce lucra pe façia; eara apoi fara subjugarea Ardealului nici Ungari'a nu se póte

3. Deci cunoscundu semnele timpului trebuie se ne ingrijimu de mijlóce vindecatôre; eara acestea potú fi de doua categorii: momentane si mai tardie. Cele

\*) Történelmi nyomozások a Leopoldi diploma keletkezésére körül Kövári Lászlótól.

momentane suntu: se se micșioreze darile; — in Ardealu se se tienea totu trupe de acelea, care se póta respinge pe Tököli; — armat'a cealalta se se apropie de Ardealu pe atat'a, in catu la totu minutulu se póta merge spre ajutoriu.

4. Pentru viitoru in privinti'a Transilvaniei se se statorésca unele principii politice si militare; deci mai anteu se se decida, déca Mai. Sa voiesce a sio supune deadreptulu si nemijlocitu, sêu a o governa prin domni pamenteni.

5. Déca va fi cá principii (Apafi) se remana in domnia, atunci imperatulu are se'si asigure Ardealulu din punctu de vedere ostasiescu, prin urmare fortaretiile si cetatile Ardealului trebuie se fia ocupate si incarcate totu numai cu garnisóne militare nemtiesci, apoi pe tiéra trebuie se se arunce atat'a contributiune, pe catu se se póta coperi tóte spelele tienerii acelora garnisóne. Acest'a inse ne fiindu cu sfatu

6. Imperatulu se ia mai bine Ardealulu nemijlocitu in potestatea si sub domni'a sa, pentruca principii Ardealului nu se potú apera pe sine, apoi in totu casulu, acela ce domnesce preste arme, domnesce si peste tiéra.

7. Acestu planu inse trebuie se se duca la indeplinire cu multa intieptiune, pentruca este o aksioma positiva, cumca mai usioru este a subjugá o tiéra libera, de catu luandu'i constitutiunea a o tiené in servitute, din cauza, ca unu poporu cá acest'a lucra pentru recastigarea libertatii sale. Atat'a totusi ajuta si in Ardealu, ca precumu a disu si N. Bethlen in „Moribunda patria“, in Ardealu clas'a mijlocia a fostu apasata, fruntasii (magnatii) au trasu tóta puterea la sine si de libertate s'au folositu numai ei.

8. Acestea trebuie se se respecte in Ardealu cu atatu mai virtosu, ca acésta tiéra e castigata de curendu, ca se afla la marginea imperiului, ca precumu adeveréza istori'a, poporulu ei are o natura neodichnita si se va încerca mereu, c'a se retréca la turci, carii ceru dare mai puçina.

9. Situatiunea Ardealului e importanta, din cauza ca e bastionulu aparatoru alu monarchiei si alu cristianismului, ea insa este si periculósá, prin urmare cá un'a ce e situata la margine, trebuie tractata multu mai blandu decatú provinciile din mijlocu, din cauza, ca de o parte fiindu poporulu aplecatu la rescóle, de alt'a perfidulu polonu\*), vecinatatea celoru doua tieri romanesci si amarintiátôrea pusetiune a turciloru si a tatariloru o face nesigura.

10. Deci pentrucá se potemu strabate in Ardealu cu potestatea imperatésca absoluta, trebuie se amestecamu fric'a cu iubirea; se'i tienemu in frica prin arme, se le castigamu iubirea neatingendune de confesiunile loru religiósé, prin urmare si cu luarea indereptu a mosiiloru catolice se mai intardiemu. —

11. Pentru aceea, pana candu gubernulu imperat. nu se va consolidá, se nu atacamu iubirea poporului; trebuie ce e dreptu, se pregatimu calea la portarea altoru greutati, ici se luamu-unu satu la fisculu, la Fagarasiu se asiediamu capitanatulu, ardelenii se voru provocá

\*) Carele toema pe atunci scapase Vien'a si monarchi'a de turci.

la legile lor și voru protesta; pentru aceea înse guvernul se pasiésca eu încetului înainte.

12. Fiindcă cel, care vrea se subjughe o țară, trebuie se castige mai întâi pe persoanele de auctoritate mai mare, apoi spre acestu scopu trebuie se se împartă daruri, ca sunt acolo destule mosii fiscale îmbucate; asemenea se se dea și sasilor; eara neunirea ce se afla între cele două națiuni se se așietie mereu, după principiul: divide et impera. Acestea toate se se face prin canalul comandei generale ostășiesci.

13. Fiindcă e curatu preste putința a desființării legile și a smulge guvernul din manile patrioților, așa prin canalul comandei generale sasii trebuie lingusiti mereu, înse așa, că nu cumva se pricepa celelalte națiuni; între consiliarii guvernului se se face intriga de ura, și numai fumulu guvernului trebuie lasatu în manile lor; eara dupăce voru mori, se se puna în locul lor alții ascultatori. Într'aceea această suprematia militară numai atunci este a se demasca, cându nu va mai amerintia nici unu pericolu din partea turcilor.

14. În catu pentru domnia lui Apafi II. se i se face lui Bethlen (deputatului) speranția, numai la stilisarea diplomelor se ésa altmintea.

15. Din manile lui Apafi se se ia cu încetului toate veniturile fiscale, eara fortarețele, Fagarasiulu, Giurgiulu, Deva, Cetatea de pãtra, Gherla se se întarésca bine; la Sibiiu și Brasiovu se se face câte o citadela, la Bistritia se se traga unu săntiu etc. etc. etc.

Dn. Kővári oserba (K. Közlöny Nr. 28) ca parte mare din acelu memorialu s'a și adusu la îndeplinire. . . \*) —

#### CONFLUSULU din SIBIIU.

Sibiiu în 8. Martie 1862 s. n. A IV-a ședinția a universității, care s'a ținutu adi, a fostu fără îndoie la un'a dintre cele mai interesante din epoc'a după esirea prein. diplomelor din 20. Oct. 1860 și de aceea cugetu a face un. publicu cetitoriu o placere, deca voi descrie decurgerea ei ceva mai pe largu: După datina și asta ședinția s'a începutu cu verificarea anteprotocolului, la care s'a adausu după o dorință descoperită din partea dep. G. P. din Mercurea motiunea lui făcută cu privire la compunerea forului urbarialu de 1-a instanția — și aceea oserbatiune a d. cons. J. B., ca principiulu acela, în urmarea caruia Domnia sa a cerutu delegarea magistratelor din Orastie și Sebesiu de foruri 1-e instanție în cauze urbariale — nu este delă domnialui, ci se afla cuprinsu în preînalt'a deciziune, prin care s'a demandatu compunerea acestor judecatorii. Atatu motiunea dep. G. P. compusă pe chartia (după cum o veduram în Nr. 14 alu Gazetei) catu și oserbatiunea D. cons. B. s'a primitu fără cea mai mica opozițiune. Numai decatu după rectificarea anteprotocolului în estu modu aduce D. cons. gub. C. Schmid, că presedinte, operatulu comisiei de 7 membri la ordinea dilei și vorbindu mai pe largu despre însemnata și bunatate acestui proiectu provoca pe referințele obiectului Gull, la descoperirea propunerilor sale. Cătu și esta referad'a de vreo 4 cõle, în care, motivandu operatulu comisiei din secțiune în secțiune, se află următoarele propuneri, că:

1. Universitatea se primésca operatulu comisiei din cuventu în cuventu într' ota estinderea lui.

2. Asta cu o reprezentatiune se se astérna Mai. Sale c. r. spre sancționare prin un'a deputatiune.

3. Suplicele comunelor sasesci din comitate, care pretindu încorporarea lor la Sachsenlandu, se se considerate și ca:

4. Celelalte proiecte, între care se afla și alu deputatilor din Sebesiu pentru tramitarea unei deputatiuni din sinulu națiunii sasesci — și au aflatu rezolvarea lor parte în punctele operatului — parte în propunerea Nr. 2.

Finindusi referințele Gull misiunea, arată presedintele Universității, ca dintre cei însemnati de eri la vorbire, întâi ei da cuventu D. jude scaunulu și ablegatu alu Mercurei Gr. de Popp, care și au și desfășuratu opiniunea sa cu privire la operatulu comisiei de 7 membri în următoarea cuventare:

Onorata Universitate!

Deca cu aceea, ca mi amu luat și mi voi lua și pentru venitoriu võia de a vorbi în limb'a mea maternă, eu privire la scaderile acestei adunari, — nu potu avé altu scopu, de catu „se usezu unulu dintre cele mai sublime drepturi, de care omulu într'unu statu constituționale se pôte inea bucura“ — trebuie, în vrednica consideratiune a consularilor și decisi-

\*) Vedi'lu întregu. Archiv Nr. I 162—183.

uniloru nõstre, se nu perdu din naintea ochiloru neci iustele dorințe ale comitentiloru mei, — cari cu totu dreptulu se voru interesa a ști, ca óre la cutare obiectu mai momentosu ablegatulu lor ce opiniune și au descoperitu? și din acestu indemn dară, — fără de a me mai ocupa cu asta ocasiune mai de a própe cu — pe lege și dreptate — fundata întrebare „ca óre Universitatea locuitoriloru din fundulu regescu, așa pe cum este ea adi compusă, corespunde pe deplin instituțiiloru din tempulu după 20. Octobru 1861 și constituțiunei din 26. Fauru 1861?? mi voi tiné de strinsa datorinția, că toate motiunile și opiniunile mele, privitorie la obiecte de ceva interesu, se vi le repetiescu și în limb'a germană, care de siguru atatu majorității, catu și Domnului notariu, că protocolante, ei este cunoscută. — Prin aceasta va fi chiaru și subsumarea cuvintelor mele din partea înaltului praesidiu, — ce negresita au incomodatu —, cu totul de prisosu. —

Deci, rogându se binevoiti a lua acestea premise spre cunoscinția, nu voi întârzi se devinu și la obiectulu pertractarei de adi:

Me află înse îndetoratu, mai înainte se ve spunu, ca eu cu vreo instrucțiune privitorie la acestu obiectu nu suntu providutu. Totu ce amu potutu afla de la împartășirea iurisdicțiiloru cu operatulu comisiei de 7 membri (în asta privinția) până adi, se pote reduce la nemulțumirea comunelor romane: pentru ce acestu proiectu de mare însemnate nu li s'a comunicatu, cu scopu de a informa și majoritatea supusiloru locuitori, cu asemenea tiparitură și în limb'a română; — înse fără rezultatu, de ce óra — după cumu i s'ar fi răspunsu — comisiei și a compusulu operatulu numai în limb'a germană. —

De catu eu totuși me simtiu îndetoratu a roga onorat'a Universitate se fia celu pușinu pentru venitoriu în asemenea casuri mai cu luare aminte, se se dispuna totdeuna tiparirea unor circulare atatu de momentose în ambe limbele locuitoriloru din scaunulu Mercurii —, pentru ca altufeliu de la omeni neinformati, înședaru vomu aștepta noi orecareva înviațiuni. —

Pe lenga toate estea nu portu neci o îndoie despre aceea. ca dõra descoperindu convicțiunea mea, care o simtu față cu obiectulu, ce se afla la ordinea dilei — nu voi descoperi și voinția comitentiloru mei, — asta cu atatu mai pușinu, pentru ca comunitatea scaunale de la începutu me a onoratu cu deplina încredere, ne voindu se mi îngreuneze misiunea cu instrucțiuni speciale, și multeminduse cu prea naturala deobligatiune, se înaintam și defendam interesele bine priitorie ale scaunulu, după cea mai bonă științia și consciinția. —

Asia dară eu nu cá individuu ci cá ablegatu alu scaunulu Mercurii am onóre a me împertasi la desbaterea de adi — și a mi descoperi cu privire la proiectulu comisiei de șapte membri următoarea opiniune:

Eu la ședinția o. Universității din 14-lea Dec. 1861 nu am luat parte, — de óra ce, după cumu șcim, Mercurea pe acea vreme nu era încă reprezentată. — Deci, de și pote aveam atunci în contra concludului făcutu una oserbatiune pe lege și norma fundată, — acuma după ce acestu concludu nu se mai pôte modifica, nu voi altu ceva de catu acea parte a concludului, prin care onorata Universitate a recunoscutu imperativ'a necesitate a realizării principiulu de egală îndreptare națională în Transilvani'a „se o iau de base a oserbatiuniloru mele spre cunoscinția.“ —

Suptu egalitatea de dreptu a naționalitatiloru după mintea și lips'a practica nu se pôte întielege altuceva, de catu, ca loru tutororu, și fia carui de sine prin lege se se concéda o asemenea liberă activitate și dezvoltare în form'a lor propriă, caracteristica națională — mai vertosu prin limba, și celu pușinu în sferele comune ale vieții poporului, unde ele prin neci unu feliu de mesura se fia, séu se póta fi împedate ci din contra din partea stăpânirii după lipsa și cerinția cu tota bunăvoinția se fia spriginite. — Preferinția ori pefavorarea unei seure altei limbe, prin lege ori în faptă, introducerea vreunei limbe prin maestria până în vicți'a comună a altor popóre și sementie combate deadreptulu principiulu și existinția egalității naționale de dreptu, și chiaru o se se atacă această egalitate de dreptu prin unilateral'a tendinția a unor națiuni, ce cu scaderea și stricarea altora voru a midiu locu pentru limb'a lor — diferite mai mari și mai multe drepturi în țară. — Aceste priviri ne arată întegitori'a lipsa de a se defige și defini prin lege însemnamentulu egalității de dreptu alu națiiloru și naționalitatiloru în Austri'a — și de a se introduce ea în acelu întielesu totu prin lege. — Pana atunci pana cându acesta nu se va face, egalitatea națională re-



mane — o frasa góla —, viéti'a nationala a popóreloru — procaria — fara fácie si carapteru vediutu, fara legiutulu campu celu absolutu de lipsa — spre a'si poté ea desfasiura si manifesta poterile! —

Din acestu punctu de vedere pornindu, eu din totu operatulu comisiunei de 7 membri din 31/1 1862 uniculu § 1 (prin care si comisiunea — asia, pe cumu de repetite ori facusemu eu cá ablegatu Sebesiului in conflusulu conchiamatu pe 20. Iuniu 1861 — provóca o. Universitate „sa recunósca diplom'a imperetésca din 20. Oct. 1851 si legea fundamentale de statu din 26. Fauru 1861 prin unu conclusu formalu cá temelia pentru o nóua dídire a dreptului publicu in Transilvani'a — si se se oblege din partei a conlucra intr'a colo, cá intrebarea constitutiunei Transilvaniei pe calea legislatiunei tierei — totu pe acésta temelie se fia spre multimirea tutororu resoluta: ilu potu sprigini. —

Acestu conclusu, séu altulu estuia cu totulu contrariu trebuia inse o. Universitate se lu faca numai de catu dupa conchiamarea 1-a din 20. Iuniu 1861, pentru ca numai prin unu asemenea conclusu resolutu ne amu poté afla la unu punctu defiptu la o statiune, de la care manecandu amu fi pote in stare a dovedi in lucrarile nóstre orescare constantia!

Nu dícu, ca operatulu comisiunei nu cuprinde si alte propuneri mantuito're, pe cumu pentru esemplu in punctulu Nr. 1 si 2 si in punctu II primo loco proieptatulu conclusu; — dara eu pentru tóte celelalte dispositiuni proieptate nu voiu, si cu privire la institutiunile tierei nu potu recunoscere competinti'a o. Universitati. —

Intrebu, candu a avutu o. Universitate dreptu si in urmarea carei legi? a face asemenea concluse privitoare la arondarea tierei intregi, la compunerea dietei, — la formarea unei legi electorale?? Eu debue se ve marturisescu, ca de si amu cautatu anume, cá se gasescu o asemenea lege, prin care aru poté fi pasulu acesta catu de puçinu rectificatu — nu potui afla nici chiaru in istori'a patriei umbr'a unei asemenea indreptatiri; — ba amu trebuitu se me convingu ca o. Universitate prin astufeliu de concluse ar' vatama chiaru prea inalt'a diploma din 20. Oct. 1860, care in sectiunea I-a si III-a apriatu ne spune „ca dreptulu de a aduce, modifica si deshiinta legi e resarbatu Maiestatei Sale c. r. si confaptuirei representantiei tierei respec. a monarchiei.“ —

Séu dóre potemu spera, ca unu Domnitoriu constitutionale va sanctiona numai de catu conclusele nostre, prin care ne facemu neprovocati advocati tierei intregi, — prin care cea mai mica din 4 natiuni locuito'rie in una tíera constitutionale voiesce a confaptui la octroare de legi pentru celea lalte 3 natiuni mari si nedependente? Eu din partemi nu potu crede acésta! pentru ca o asemenea octroare ar' contradice constitutiunei si ar' fi chiaru pentru autonomi'a tierei prejudítósa, — apoi vediuramu, ca nici baremu de acelea principie, prin care ni s'ar fi potutu usiora tóta esistenti'a de pana acuma fácie cu conatiunile nóstre, nu s'a impusu — si ca din contra tóte asemenea agende s'au pusu activitatei dietei tierii, de óra ce prin prea inaltulu rescriptu din 4. Nov. 1861 s'a si fostu conchiamatu diet'a Transilvaniei.

Se nu credeti, Domniloru! ca eu dóra voi a combate dreptulu Universitatei, cá representantu natiunei sasesci, de a se consulta despre venitoriulu ei, de a face corpului legislativu orescareva proiepte privitoare la bunurile sale, la interesele ei, — de asi marturisi credeulu politicescu, — de a se invoi intru tóte ce eugeta ca pentru esistenti'a natiunei sasesci ar' poté fi de folosu, si de a se infaciosu cu unu cuventu pregatiti la diet'a venitória a Transilvaniei. Acestu dreptu ilu are si speramu, ca ilu va avé fiesceere municipalitate autonoma! Dara sciindn eu preabine si aceia, ca interesele natiunei sasesci cu celea ale romaniloru nu totu deauna se potu uni, si ca comunele scaunale anca au avutu si voru avé dreptu de a pretinde de la ablegatiiloru dietali marturisirea credeului polit. si de a le da in conformitate cu interesele loru proprie instructiuni, — imi veti ierta, déca ve spunu „ca eu la asemenea consultari si pregatiri cá romanu nici potu avé scopu nici dreptu de a lua parte activa.“

Cumca ca privire la referintiele nationalitatiloru desvoltate de la 20. Oct. 1860 pana acumu, dieta Transilvaniei pe temeulu articeloru XI din anulu 1791 si II din anulu 1848 dupa o consecintia naturale — de nou — nu se va poté conchiamu, si de aceea va avé inalt. regimu trebuinti'a de a face, pe lunga cele cunoscute, acelu puçinu unu pasu inca mai inainte, trebue se marturisescu — dar' sciu si aceea, ca pe cum nu au avutu dela inceputu lipsa de impulsulu nostru, asia nici pana acum'a nu dupa acesta au asteptatu.

Asemenea concedu, ca pre cumu impartirea tierei d'inainte de 1848 asia si cea pana la anulu 1860 nu corespunde scopului, — pentru ca intr'o provintia locuita de 4 natiuni asemenea indreptatite, in care se dice, ca castele privilegiate si au parasitu terenulu, e prea firescu lucru, ac o impartire acomadata unoru respecte decadiute — nu mai poté existe. Apoi chiaru si impartirea administrativa a tierei de pana acuma, facuta dupa charta fara cunoscintia locala, inca a avutu multe si mari scaderi asia, in catu fara de a mai insira esemple potu afirm'a fara contradicere, ca s'a doveditu de nepractica.

Decatu si acésta a o pune in lucrare va fi numai si numai diet'a Transilvaniei competentu.

Asia dara eu me invoiescu, cá onorat'a Universitate se faca conclusulu proieptatu de comisiune la § 1 cu scopu de a ne vedé odata pe unu terenu mai securu; — eara celelalte propuneri, care eu din partemi nu le potu privi altufeliu de catu cá cause stricto sensu nationale, se binevoiesca a le consulta, decide si inainta fara de influinti'a mea, — asta cu atatu mai vertosu cu catu deputatii romani din conflusulu trecutu — catra cari si eu amu onóre a me numera — s'au dechiaratu de nenumerate ori: „ca ei cunoscundu adeverat'a natura a acestui teritoriu,“ numai cá representanti respective-loru scaune locuite in partea cea mai mare de romani voru lua parte „la consultarile universitatei locuitoriloru din fundulu regiu,“ eara la treburi de o natura curatu nationale sasésca nu voru a contribui.

De acea au si fostu inaintatu proiectele de sub numerii universitatii 301 pana la 312 si de chiaratiunile ad Nr. 211 si 315 dinpreuna cu voturile separate ad Nr. 210 si 313 din an. 1861). In fine díce, ca 'si va da op. si germ. la protocolu.

Estuia ia urmatu dep. Brasiovului: Römer si Lassel se dechiaréza in contra sectiunei 1 si 2 a operatului; dupa votulu separatu alu lui Lassel.

Baltes (Cincu mare) voiesce respectarea privilegiulu Andreanu si susutienerea Sachsenlandului, cugetandu, „cá romanii se voru poté desvolta si fara teritoriu, de óra ce si pana acuma vede oficiali si deputati romani, de care pana acuma nu s'au mai pomenitu intre sasi!“

Balomiri (Orastie) in contra competintii Universitatii, pe lenga G. P., dara, mai inainte de a se dechiará, pretinde, cá dep. Sibiiulu nefiindu, inca verificati, se se escluda dela consultare — inse presedintele ilu provóca la ordinea dilei.

Ranicheru aperi operatulu intru tóta estinderea sa, aducundu prea nimerite si multe argumente frumóse in decursulu vorbirei sale la lumina; — inse nu potú afla orescare mangaiére, de ce óre deputat. Balomiri cu o consecintia vrednica de tóta laud'a dechiaréza, ca elu cu D. Ranicheru nu voiesce si dupa lege nu poté veni in contactu, altufeliu aru avé cate ceva de ai oserba.

Tallmann si Dr. Tincu (Sebesiu) producundu instructiunea primita dela comunitatea orasiana (óre comunele scaunale ce voru dice la acésta?) se dechieréza in contra sectiunei 1 si 2 a operatului, de óre ce comitentii loru s'au dechiaratu pentru revisiunea art. 1 alu dietei din 1848 si prin urmarea in contra diplomei imperatesci din 20. Oct. 1860 si a patentei din 26. Febr. 1861. Löw, Mathiae si alti cu operatulu.

Wittstock (Bistritia) intréba: óre diet'a tierei nu are dreptu de a se dechiaru in privinti'a mergeri la senatulu imperialu (Reichsrath)? si dupa ce motivéza acestu dreptu alu dietei nu voiesce a'si descoperi in asta privintia acuma opiniunea; pentru realisarea sect. 2ei poftesce Universitatei norocu, eara cu privire la sect. 3 a operatului isi reserva unele oserbatiuni pentru desbaterea speciala.

Schwarz (Sigis.) si Dr. Binder (Med.) cu Wittstock.

M. Binder (Cincu mare) pentru operatu. Aretandu necesitatea buneii intielegeri intre sasi si romani devine la proverbiulu, ca „inter duos litigantes tertius gaudet“ la care ei obserbéza Ballomiri, cá nu ungurii ci intoleranti'a sasiloru n'au concesu buna intielegere neci pana acuma, aretandu, ca din partea unguriloru totudeauna au fostu romanii mai bine tractati cá din partea sasiloru. (dara D. Balomiri sia fostu uitatu ca prin Unio trium nationum si eiaceasi sententiane au fostu facutu.)

Bolloga (Nochrichu) pe stete lenga intrebarea, ca se vafa ce si desbatere speciala? pentru operatulu comisiunei:

Presedintele pronuncia votulu maioritatei pentru tóte 4 puncte ale propuneri ref. Gull cu o bucurie rara. Römer, Balomiri si Wittstock iusinuaza votu separatu. — Finea sedintiei la 2 óre. — Cas'a dela inceputu pana la fine erá indesuita de auditori! —

## Unu interesu alu viitoriului nostru.

Suptu titlulu: „Consolidarea Austriei si peninsul'a Balcana“ aduce gazetta universale unu articlu dela Dunare, unde arata, care este chiamarea Austriei in Europ'a resariteana, care este problem'a ei istorica in privinti'a acést'a.

Fiacare barbatu cugetatoriu la relatiunile europene, in-tórce si fara voia ochii sei la Europ'a orientale. Procesulu dospirei, ce acumu trece printre statele si popórale din Europ'a, a si cuprinsu tierile europene-orientali, si apoi, in acele se atrasera popóra si regiuni intregi: Serbi'a, Romani'a Montenegro si Hertiegovin'a precum si Greci'a, suntu tóte cuprinse de o miscare potinte, carea pana astadî mai pórtá inca unu caracteru locale; inse totu minutulu amenintia preste totu a intr'a in relatiunile europene. Si care statu póte fi la o astfelu de miscare mai multu impartasitu, de catu insasi Austri'a. Caci ea nu se marginesce numai cu o parte mare alu aestui terenu turburatu, ea are si o populatiune, carea cu simpatiele si antipatiile sale arunca privirea asupr'a aceluor tieri, cari numai prin o debile legatura se mai anina de supremati'a turcésca.

Déca miscarea acést'a isi va ajunge acolo scopulu seu, atunci noi n'avemu se asteptamu acolo redicarea si intemeierea unui statu compactu. Nici relatiunile geografice, nici cele etnografice, si nici cele istorice suntu favoritóre pentru formarea unui asemenea statu. — Pana in catu se desfasiurara acumu impregiurarile, se póte prevedé cu bunicica precisiune, cumca acolo se voru formá mai multe mari séu mici state, cari posedu fórté puçine elemente, cá se se invoiesca la o destramata confederatiune intre sine insasi. Caci intre ei nu suntu numai puncte mari de diferentia nationale, ci si bisericesci, politice si comerciali. Principatele dela Dunare si Bulgari'a au cu totul alte interese de catu acele tieri slave, ale caroru drumuri comerciali mergu la marea adriatica; tierile meridionali, cari cdinióra se tienu de Greci'a-vechia, cu tierile, ce suntu situate dincolo de Olimpu, nu au nici unu interesu materiale au politicu, care le ar' impreun'a, si tierile cari jacu la partea nordica a marei ægeice, suntu atatu de putinte deprinse cu interesele loru de comerciulu marinu, in catu pentru ele o politica de mana libera formédia unu interesu de viétia.

Acestu procesu dumaticatoriu alu Europei meridionale-orientale admite in privinti'a Austriei si a celoru alte state germane numai o problema, adeca a tiené fórté strinsu — o — influentia, dictata de interesele cele mai proprie ale sale, si numai unu midiulocu singuru le ajunge la problem'a acést'a, consolidarea reporturilor puterei sale politice. Asia dar' vine intrebatiunea, cumu au se se ordine in Austri'a reporturile ei cele de statu in privintia de putere, cá venindu miscarile orientali, se nu steie balta. Nu e nici o indoieála, cumca in Austri'a esista o partita conservativa si alt'a revolutionaria, carea se trudesce cu mai mare au mai micu spiritu a face din Austri'a o a dou'a Turcia, si a esecutá unu asemenea procesu de analize prin disolvirea ei in partile sale istorice-constitutive pe cale revolutionaria au reactionaria, care astadî in Turci'a se face cá o consecuintia a fiintiei stationarie. De va reesi la partisanii corónei lui Wenceslau in Boemi'a si Moravi'a, a umili pe cesarele din Austri'a, si in Galiti'a elementulu politicu-nationale alu intari astfelu, in catu acolo ideea austr. si domni'a Habsburgica se devina numai cá o usurpatiune; de va reesi Iliriei si in Istri'a prin o miscare esaltata slavica a prepará in capite intemeierea unei imperatii slavice meridionale, atunci amu vré se scimu prin ce midiulóce voru fi in stare barbatii de statu ai „Patriei“ a retiené in stare tierile de astadî ale Austriei. —

Legea atractiunei are valóre in viétia stateloru, cá si in lumea corporiloru: staturile mici se inghitu totu de un'a de cele mai mari, mai alesu din vecinatate. Burgundulu de susu si celu de josu, Normandi'a si Bretagne nici odata nu aru fi cadíutu la Françi'a, Scoti'a, Irland'a si Wales aru fi inca si pana astadî state de sine statóre, déca teori'a individualitatiloru aru fi dominatu pe barbatii cei mari de statu ai Françiei si Engliterei. Si pe catu de certu e, ca legea atractiunei esista in natura, totu asia de certu e si ca Austri'a in aceeași mesura va deprinde influenti'a asupr'a poporaloru ost-europene, cu care ea este in stare a deplini consolidarea si concentrarea intereseloru vitali, nu de cele biurocratice; noi nu asteptamu nimicu de acolo, déca actele se tramitu regulatu la Pest'a si la Vien'a. Ma noi asteptamu tóte dela unirea intereseloru vitali, si la acele nu computamu numai pe cele diplo-

matice si militari, ci mai alesu pe cele cetatiene in comerciulu si coamletu, in legislatiune si contributionare. Reporturile de putere ale staturiloru moderne europene se inradecinéza in prim'a linia intru aceste, si nimene va suferi se i dîca, ca cu consolidarea Austriei s'a incheiétu lucrulu, candu impreuna numai acele interese, acele cercuri, din cari resaru posturile cele inalte diplomatice si gubernatorii tieriloru. Esindu'i inse la cale, asia a ordin'a interesele vitali pe fundamentulu deplinei libertati civili si religiöse, cá popórele se aiba unu interesu morale si materiale a stá la Austri'a, atunci nu numai relatiunile puteröse ale Austriei voru cresce, ci cu poporale Turciei se voru desfasiurá de sine acele reporturi imprumute, cari suptu guberniulu Mariei Teresiei se desvoltasera, ear' de catra diplomatii din scól'a lui Meternichu se relegara mai de totu in abisu. Ca-ci ori si catu jace póte si in presentu sustinerea suprematiei turcesci, a politicei nationale revolutionaria façia cu interesulu Austriei si alu Engliterei, totusi simpatiele austriace pentru Turci'a nu trebue se merga asia de parte, cá vitiele slavice au romane in sudulu Austriei se se instraineze de monarhi'a germana, si asia se fia abatute in braçiele Rusiei, séu ale propagandei fara voia loru.

O politica, care se silesce a si sustiené aplecarea romaniloru séu a slaviloru de sudu dincolo de riulu Sav'a, nu este numai implinirea unui interesu germano-austriacu, ci totu odata si o detoria in privinti'a romaniloru si slaviloru dela sudu, cari se afla suptu domnirea austriaca. Dupa parerea nóstra, ar' aduce fórté multu spre multumirea romaniloru si a slaviloru meridionali din Austri'a, déca ar' vedé, ca gubernulu austriacu isi apléca simpatiele sale la drepte cereri ale invecinatiloru frati si déca tréb'a, carea totu odata atinge dreptatea, umanitatea si crestinismulu, afla reprezentarea loru atatu in, catu si prin Austri'a. Pe tóta intemplantia un'a cá acést'a presupune, cumca romanii austriaci si slavii meridionali ei insusi conluera la consolidarea Austriei si se descatia de acele utopistice idei, pe cari noi le privimu mai multu de unu simptomu, de catu de o trebuintia a aestui poporu, si suntemu aplecati ale judecá cu blandetia. In timpulu de curendu vediuramu spre multumirea nóstra, deputatiunile romaniloru si serbiloru la curtea imperatésca austriaca cari se silesco a impreuná interesulu vitiei loru cu ideea unei Austrie organizate pe temeulu modernu (de acum), si nu potu din destulu apretiuu asemenea silintie puse din partea croatiloru bine moralisati de catra barbati cá: Mazuranich, Osegovich, Busan s. a. Reesindu Austriei a se intari in leintru, — in provinciile austriace cele vechi dela 26. Fauru 1861 incóce, se facú unu pasiu giganticu in direptiunea acést'a — asia din Vien'a se póte uitá omulu in pace la procesulu de descompunere alu Turciei, si va avé pururea la mana midiulócele: starea buna, cultur'a, libertatea cetatiana, spre a o plantá in tierile din cóce de Balcanu. Nu reiesa la cale dis'a consolidare, — atunci descompunerea Austriei in ale sale individualitati istorico-politice va face neinpeditu acelu procesu, la care o partita reactionaria si un'a semi-revolutionaria siau datu manele.

BUCOVIN'A, in duminica lasatului de carne 1862.

In urm'a p. 9 din corespundenti'a mea data in diu'a m. Ignat. 1861 s'a formatu aici intre preutimea nóstra trei pareri diferite de cuprinsulu punct. aceluia. Un'a dint'rinsele sustiene adeca, cumca preutimea nóstra, trecundu prin cele optu plase ale gimnasiului si prin cei patru ani ai teologiei, si castigandu si in decursulu aniloru acelora tóta sciinti'a si cultur'a ceruta de starea preutiésca, nu mai are nevoia a dá bani pentru infintiatiunea biblioteceloru. A dóna parere recunósce trabuinti'a neaperavera de bibliotece, dara ce folosu, déca preutimea de pe sate n'are anca astfelu de case, cá se póta tiené intr'unsele si crine cu carti. De aceea pretinde parerea aceasta, cá preutimea se astepte pana ce va avé case bune de pestratu bine scrine (in gur'a poporului: sicriiu) cu carti si apoi se pasiésca la urdirea biblioteceloru.

Parerea a treia se invoiesce cu tienerea punctului atinsu cu tóte cá cu diferentia, cá biblioteceloru aru avé se stee numai din carti curatu teologice, eara ce se atinge de cartile filologice, geografice etc., acestea aru fi unu lucru de prisosu.

In privinti'a parerii dintai nu-mi vine se oserbezu nimicu; eara catu pentru parerea a dóu'a cauta se afirmu, urmandu sperintiei mele de pan'acumu, cumca casele preutiesci de pe sate nu suntu nece decatu atatu de rele si de mice, cá se nu intre intr'insele unu sicrinutiu cu carti. Din

☛ Cá desdaunare pentru intardiérea casiunata de diferentie cu tiparitoriulu — se adauge unu suplementu de una cóla intréga. — —

Red.



contra, doua part dini preuti au nesce locuintie, incatu ar' puté ei reservá o casa intréga numai pe séma bibliotecii.

Sustienatorii parerii a treia mi se pare, ca n'au petrunsu inca destulu de bine legatur'a, ce se afla intre sciintiele curatu teologice si intre cele lumesci, déca mi se concede epitetulu acesta in favórea diferintiei. Cine va puté buna óra judecá cu evedintia despre una fapta intemplata in sinulu bisericeii, déca nui va cunósce referinti'a cu cele ce s'au intemplatu afara de biserica, adeca cine póte dice, ca are cunoscenti'a deplina a templaterei besericesci fara privire chiara in templatur'a lumii? Séu cine este in stare, de asi formá o judecata drépta despre bunetatea unei traducatiuni biblice, o vorba, din limb'a greceasca in cea rumanésca, déca nu va fi bine introdusu in legile estoru limbe cu ajutoriulu sciintieloru filologice? Pe lunga aceea se vede, cumca preutul mai este anca si medulariu alu societatii omenesci, si in referintiele ácesteia se mai ceru pe lunga sciintiele curatu teologice anca si alte sciintie, mai alesu atunci, candu pretinde preutul se-lu recunósca lumea de omu cu cultura. —

Si punctulu 10 alu corespondintiei aceleia a datu oca siune la formatiunea a dóue pareri si a nume opuse una alteia; pe candu adeca sustiene una, cumca cele ce se cuprindu intr'insulu nu suntu nece decatu adeverate, ci mai vertosu e site dintr'una anima rea, despusa a innegri preutesele nóstre, afirma cea lalta, cumca intr'acela sa disu anca prea puçinu, cá se respunda starei faptece.

Mie nu-mi trece prin minte se demustru, care dintr'acestea doue pareri este intemeiéta si anume pana 'ncatu este ea intemeiéta, de óra ce scopulu meu cu alu 10 din curespundinti'a aceea nu a fostu altulu decatu de a face pe parinti luatori a minte la daun'a cea mai mare, ce ese din crescutulu copileloru la crescatori cu limba straina. Mai incolo este tréb'a loru a purtá de grigia, cá se nu se slutieasca prin mane straine odórele loru cele mai scumpe de pe façia pamentului, adeca copii. De almintrea trebue se presupunu unu simtiu de totu stricatu, déca nu-i petrunde pe parinti o fórte profunda durere de anima, vediendu vorbindu-se la vetrele loru strabune o limba romanésca cá aceast'a: Meine liebe, mergi in tergu si bestellue-sce-ti unu Kopfputz, cá se ne putemu duce la casino-Ball. Wird sie (Marchande de mode) Geld verlangen, apoi spune-i, dass ich bei ihr poimane sein werde; peñ'atunci soll sie gedulden. Nur komme bald zurück, cá se-ti poti calca Kragurile si se te poti fertig machen. Nun geh!

Mai dicu unii, cumcá copilele preutiesci cauta se amble la crescatórie straine, cá se invetie limb'a germana, fara de care nu poti corespunde cu germani. Dara sustienendu Domniea loru aceasta, nu iau sam'a, cumcá noi suntemu aice in tiér'a nóstra din mosi de stramosi, éra germanii suntu veniti peste noi, prin urmare, cumca acestia trebue se ne vorbésca limb'a nóstra, eara nu noi a loru. Si apoi déca totusi isi dau preutii copilele la crescatórie straine, ar' fi pare-mi-se cu cale, se ceara celu puçinu cá se li se propuna si in limb'a romanésca, care pe lunga folosulu ca ar' inveti'a copilele limb'a romanésca si s'ar deprinde a lege intr'ins'a, ar' avé ai nostri oca siune de a-si castigá ce-va bani, mai alesu junii de pe la gimnasie, in midiuloculu carora se afla destui si prea destui seraci si lipsiti de midiulócele traiului de tóte dilele. —

Iti mai impartasiescu Dle Red., cumcá si in Cernauti se infiintiedia una reuniune romanésca de leptura. Meritul principalu alu infiintatiunei i se cuvine prea stimatei familii Vasilcesci, eara mai alesu Zelosulu june domnulu Nicolau Vasileu baronu de Seretichi, carele a binevoitu nu numai a intra in comitetulu provisoriu alu Reuniunii si a lua parte la desbatutulu statuteloru ei, ci a lua si sarcin'a asupra-si din buna voie, de a scóte incurviintiatiunea loru dela inaltulu guvern si a stringe medulari intre boeri, cari au inscrisu pan'acum cu multa bucurie cam la 1000 de florinti. Si Esc. Sa D. episcopu Eugeniu Hacpan a binevoitu a suscrie 200 de florinti, promitiendu, ca va repeti solvarea sumei ácesteia in totu anulu catu va sustá reuniunea asta. Domnulu se lu tiena intru multi ani! (Cá se ve incuragésca la inaintarea culturai nationale — si la esirea din umbr'a mortii la lumin'a vietii! R.)

Din preutime a contribuitu pan'acum mai alesu din tienutulu Radautiului. Inse avemu buna sperantia, cumcá si cele lalte tienuturi nu voru pregetá a-si pune umerulu la Reuniunea asta, de care unica putemu díce, cá este institutu curatu nationalu aice in Bucovin'a. — Mai multu iti voi scrie despre dins'a dupa adunanti'a generala, care se va tiné nesmintitu in lun'a venitória. Totu atunci-ti voiu tramite si statutele, cá se binevoiesci a le retipari in fóia pentru minte etc.

Si in tienutulu Radautiului s'au adunatu cam 100 de

florinti pentru asociatiunea literaria din Sibiu. Ear' ce s'au strinsu intre boeri, credu ca voru fi ajunsu la locul menitiunii loru. Scl.

Dr. Juncu.

(Deaca'mi va ajuta Ddieulu parintiloru nostri in favórea Bucovinei scl. — voi da cate o cóna mai multu pe septemana, ori voi mari formatulu cam pe atata, cá natiunea se si póta in-schimba svadurile si opiniunile pri'n organulu ei de publicitate. Numai dati se ne ajutamu unii pe altii cu tóta seriozitatea. Amu implinitu si cup'a a duo'a a destinului romaniloru: „pati“ acumu eara se ne apucamu cu virtute romana la prima cupa: „agere“ Altufeliu nu voi se intielegu pe agere et pati fortia romanorum est, decatu, cá si prin patimi se nu ne obosimu dela lucru. (Vedi si Fóia 13 et 14 an. 1860 'si ve tieneti si de patimi. Red.)

BANATU. L u g o s i u , 27. Fauru. O. — In midiuloculu miscariloru si pregatiriloru pentru compunerea unei deputatiuni, ce ar' fi avutu misiunea de a reclama la tronulu drep-tatii imperatesci usulu limbei nostre materne, sistatu prin consiliulu locutenentialu alu Ungariei, — in áceste mominte dícu primiu, informatiunea, ca consiliulu a emisu urmatoriulu rescrisu catra D. comisariu alu comitatului Carasiu.:

Nr. 73677. In urmare gratiosulu rescrisu alu curtii regesci, cu datu 20. Decembre 1861 Nr. 18,280 esti provocatn Magnificinti'a Ta, cá se dai inviatiune iurisdictioniloru sub-ordinate si cá de cinosura se le comiti, — cá pre bas'a principiulu de dreptu egal alu limbeloru, nefindu scopulu de a se stremtorá acelu dereptu alu diferiteloru natiunitati in Ungari'a, cá iurisdictionile in cau sele comunale proprii, inca si in administratiunea interna se se folosésca liberu de limb'a materna, — in catu inse in procedur'a oficiosa a iurisdictioniloru, cá si iurisdictioni, nu sar' aplicá limb'a magiara, ci alta limba usitata — vorbita — in tiéra, iurisdictionile respective in intielesulu spiritului legiloru din a. 1830 art. 3, 1840 art. 6, au o detorintia neincungiurabila, cá acele protocoale, ce se asternu pentru mai inalta privire guberniala, déca acele sar' porta in alt'a decatu in limb'a magiara, se se compuna si in acést'a, adeca in doue esemplarie originale-autentice. Datu in Buda 8. Januariu 1862. Privitzer Stefan m. p.

Acestu rescrisu dupa catuva tempu adeca sub datu 4-a Fauru a. c. se tramise totu deregatoriloru subordinati acestui comitatu, asia si sedriei, pre lunga urmatoriulu indorsatu. Nr. 484—1862. Acésta inaltá ordinatiune luánduse spre statulu cunosciintii si de indreptariu, totu cu acestu scopu se comunica intr'unu esemplariu onoratei sedrie, asemene si totu-roru judiloru primari si subjudiloru spre acurata oserbare. Szerb m. p.

Contemplarea acestui actu alu consiliulu ungurescu se face de detorintia a ne retené séu mai bine a ne reolá in mintene fasele si evenemintele iutroducerei limbei romane de oficiale in Carasiu. Noi vomu pastrá numai terenulu enarativu, lasandu altoru persóne mai competente ilustrarea acestui obiectu atatu de momentosu. — Repetimu acea, ce pre scurtu amu fostu atinsu in ultim'a nóstra corespondintia. Publiculu romanu scie luptele, indignarea si durerea poporului din Carasiu, suferite dela prim'a congregare a comitatului pana la cea din urma, candu adeca s'a introdusu limb'a romana in comitatu, cerbicea fostulu comite supremu a aparutu a fi neinvincibila, inse puterea unita a inteligintii nostre; rarulu entusiasmu si devotamentu alu poporului catra acestu The-sauru alu vietii sale, au infrantu cerbicea cea de infransu si au paralisatu si perfidi'a alegoristiloru din castrele straine. — Decisiunea s'a adusu pre cale legiuita, in modu constitutionalu, dupa o desbatere parlamentara pre catu solida, pre atatu si infocata; decisiunea adusa in 4-a Septemvre a. tr. nu a fostu alt'a decatu realisarea proieptulu din 27. Fauru 1861. —

Motivarea decisiunei respirá legalitate si constitutionalismu, si auctorii decisiunei pan' intratatu au mersu cu conscientiositate si scrupulositate loru in acestu punctu, catu au ignoratu si diplom'a din 20. Oct. si rescriptulu din 27. Dec. Legalitatea decisiunei o a demustratu marele barbatu alu nostru Vladu in „Sürgöny“ Nr. 251 din 1861, cu unu succesu ce a amutitu pre toti contrarii nostri. Elu a demustratu din corpulu dreptulu magiaru: ca nu esiste neci o lege positiva, care ar' prescrie limb'a magiara de oficiala in comitate, va se dica in administratiunea comitateloru si municipieloru, si cumca comitatele numai pre cale statutaria au introdusu limb'a magiara de oficiala in sfer'a administratiunei. — Deunde consiliulu magiaru nu a cutezatu a impune comitatului nostru cu asprime nemicirea decisiunei sale, ci lu provocá intr'unu tonu magulitoriu consultativu, sesi modifice conclusulu séu. Desfiintiedu Majestatea Sa prinmanuscrisulu seu din 5. Noembre

autonomi'a comitatelor, comitatulu Carasiului, ne mai potendu tiené vero congregare, a fostu scosu din pusetiunea de asi poté aperiá dreptulu seu, n'a potutu representá la consiliu, n'a potutu se si modifice conclusulu seu, carele neci decatu a fost nemicitu prin atinsulu intimatu alu consiliului. Conclusulu nostru dar' din 4. Septemvre stá dupa principiulu legii neschimbatu, neviolatu asia precumu l'au enunciatu comitetulu legitimu in poterea autonomiei sale. Elu e suspensu dar' nu nemicitu. Desfiintinduse autonomi'a comitatului, deregatorii comitatului, si dorere! chiaru si, cei mai multi dintre romani, comisera acelu pecatu in contr'a poporului nostru, ca au resignatu, urmandu esemplulu magiariloru, la consiliulu si fortiarea DD. — si prin acésta s'au aretatu renitenti fačia cu regimulu.

Noi nu potemu destulu detest'a acestu pasu indiscretu alu deregatoriloru nostri romani, carii totudeauna au trebuitu se iee in considerare, ca antaiu nu au avutu cauza de a resigná, a dóua ca ei afara de aceea ca au fostu deregatori, au fostu si romani, si cá atari au avutu o detorintia santa si inviolabila a pastra virtutea loialitatii poporului nostru; acésta e caus'a, ca capulu comitatului nostru a venitu la noi in calitate de comisariu, si nu cá comite séu administratoriu. Dupa sosirea comisariului tóta lumea era curiósá se scia, ca ce va se fia cu limb'a? Romanii cu nerebdare asceptá momentulu decisivu alu ruinarei opului loru cu atat'a greutate efeptuitu. Si ce se templa? Guvernulu ungurescu a datu inviatiune comisariului se introduca in administrarea interna si esterna, limb'a magiara. Comisariulu a si datu deregatoriloru sei subordinati o atare instructiune. Nu se póte negá, ca acésta lovitura cu atatu a fostu mai grea si mai amara in consecuintiele ei pentru noi, cu catu aceea ni s'a facutu prin unu romanu, pre care l'a destinat u guvernulu spre acestu scopu, deunde unii inculpa pre D. Serbu, pentru o atare misiune. Noi din partene cunoseundu trecutulu Dlui Serbu, precumu lu desfusiuraramu in ultim'a nóstra eorespondinti'a, neci decatu putemu inparti opiniunea acelor u imputatori, antaiu pentruca scimu, ca de nu erá D. Serbu, sar' fi aflatu dora altu romanu, care ar' fi primitu acésta deregatoria si misiunea ei corelata, apoi D. Serbu e avisatu se pórt e deregatoria, dela care ei este conditionata subsistintia propria si a familiei sale, neci a potutu a se espune pericolulu de a si pierde dreptulu, pensiunei castigatu si meritatu prin servitiulu in care a incaruntitu. D. Serbu, si ori care altulu in pusetiunea lui, numai atata a potutu face, si au si trebuitu se faca cá romanu si cá patriotu bunu, se arete si remustre guberniului ca efeptuirea unei atari dispusetiuni vetamatórie de principiulu egalei indreptatiri a limbelor u poporeloru, va produce neindestulare si esacerbare mare la romanii din Carasiu, si au trebuitu se reflectese la tóte urmarile ei! Dupa acésta digresiune se trecemu la intimatulu mai recentu alu consiliului. —

Cuprinsulu acestei ordinatiuni e catu de bine confusu, de unde neci catu ne miramu, ca unii chiaru si dintre romani nu iau datu acea interpretare, carea trebue se o aiba. Noi din acelu intimatu culegemu, ca comitatulu, va se dica centrulu, dar' in specie jurisdictiunile subordonate cu comunele se se folosésca de limb'a materna, asemene si ele, jurisdictiunile insusi, inca pot u se usese limb'a materna in administrarea interna; in susu inse corespundinti'a trebue se fia magiara, asemene si protocólele, care se susternu guvernului trebue se se compuna in doue limbi, adeca in cea materna si in cea magiara. Asia intielegemu noi intimatulu consiliului, si asia voimu a se si realisa, altcum, dar' nu vomu fire multumiti. — Articiu de lege citati de consiliu inca numai la comitate si municipie se pot u aplicá, caci aceia nu vorbescu despre comune. Intra acesti articiu § 3 articiu 8 din 1830 prescrie contrariulu in catu pentru limb'a jurisdictiuniloru, adeca a sedriei, ca acésta lege e numai permisiva, si nu preceptiva, precumu acésta apriatu se pote culege si din § 2 si 3 articiu 3 din 1832. — Noi nu ne sentimu competinti a desluci mai deaprópe acestu decretu, ci acésta o asceptamu cu totu dreptulu dela aceia, cari-su chiamati la acésta, adeca dela carturarii jurisprudenti. Almintrea promitemu a comunicá on. publicu tóte miscarele, ce se voru face in cestu obieptu.

Angustimea coloneloru din organele nóstre nu ierta pertractarea causelor nostre asia precumu ar' trebui, totusi nu ne potemu supprime mirarea si dorerea, vediendu, cum apologiele cele mai clasice ale marilor nostri barbati, asia tare s'au ignoratu de catra redactiunile nóstre — venia sit verbis — suntemu provocati a tramete representatiunea Dlui Vladu in cau'a limbei, spre publicare, acea a esitu in „Sürgöny“ de multu, si Gazet'a si Concordi'a numai in extractu a comicat'o publicului cetitoriu, de atunci au mai esitu in „Sürgöny“ dela

D. Vladu nesce articiu paralisatori de atacerile strainiloru in contr'a nóstra, si neci o redactiune romana au luat u nótitia despre ei; dar' ce se dícemu despre celebrii articiu ai Dlui Bubesiu din „Oesterr. Ztg.“ si „Ost und West“, cari ar' meritá a se scrie cu litere aurite, — apologii de a caroru resensu s'au implutu 1 lume intréga, si a facutu se amutiesca Hydr'a. Si partea cea mai mare a romaniloru nemicu seie de ei. \*) Intru adeveru se cere mare virtute si amore catra natiunea sa, cá atari omeni se nu se disgaste prin apatia(?) nóstra. De trei ori am luat u pen'a in mana se traducu articiulu lui Bubesiu in contr'a lui Szalay, si totudeatatea ori am depus'o, ca sciamu bine, ca nime va dá locu versiunei mele, totu numai pentru angustimea coloneloru. \*\*) Semi fia escusata acésta espectorare ne modéstá, caci nu eu, ci adeverulu graiesce.

Tocma, candu sosiram u la capetulu corespundintii nostre primimu scirea, ca unii din DD. judi cercuali ai Carasiului in urm'a intimatului dela consiliu au si inceputu a relatiuna in limb'a romana D. comisariu. Dee Dumnedieu cá acestu esemplu se fia imitatu de toti.

Cá deputati pentru esoperarea autonomiei besericesci si a metropoliei res. dela in. imperatu se alesera DD. Mocionii cu D. Pascu si Udrea; voru afla inse opunere din partea serbilor intocma, precumu ni se face opositiunea in caus'a politica nationala din partea magiariloru, inse dela resemnat'a seriositate si energia va depinde si rezultatulu.

Calamitatile esundarii ne punu si pre noi in grije neadormite, pentruca multimea nele caduite preste érna si pe aici ne amenintia cu esundarea Muresiului pana preste Aradu.

Propusulu si proieptulu pentru espusetiunea dela Brasiovu pe vér'a urmatória n'a remasu fara caldurósá imbraciosiare neci pela noi. Tocma vedemu, ca clerulu e indemnatu cu mare energia spre colucrare. Il. D. episcopu nu lasa neci o ocasiune nefolosita, unde se lucra pentru binele si onórea natiunei.

Dieta, 26/2 si 20/10. Lui „P. L.“ i se impartasiesce unu planu defiptu, dupa cum se dá cu socotéla, intr'o consvaduire Rechbergu-Nadasdi-Lichtenfelsiana, care ar' fi: Dieta se va conchiama in Ardealu si se va provoca se tramita la senatulu imp. Déca magiarii si secuii nu voru, apoi o minoritate se va privi in senatu cá o parte pentru totu, *pars pro toto*; si eata ca Ardealulu va fi representatu in senatu; deodata se se conchiame si diet'a croata-schiavóna, cá se ne limpedimu odata cu tramiterea la senatulu imp. In 1864 earasi se va conchiama senatulu, cá se creeze legi liberale — cá si acumu — si se se ocupe cu bugetulu si mediuloecinduse si din Ungari'a vreo minoritate esita prin alegeri, eata ca Reichsratulu se va dechiara de completu, cu dreptu de a termina dídirea constitutionalá si intrebatuinea de dreptu de stat u intre Monarchia si Ungari'a. — Apoi „Magy. Sajtó“ intr'o corespundintia din Clusiu, observa la toastulu Dlui C. Schmid, ca nunumai cei de fačia la serbarea de 26/2., ci si altii sunt u aderitori Mai. Sale, cá si drepturiloru loru; apoi adauge, ca in 22. s'a dusu o deputatiune la Bar. Si aguna se lu chia me la banchetulu din 26., inse elu ar' fi respunsu: Déca nu s'a serbatu 20. Oct. cá tata alu constitutinnei din 26/2, nu si póte intipui, cum se serbeze omenii pe 26. Fauru, diu'a constitutiunei imperiale, care e numai copilulu lui 20. Oct. si se dechiarà, ca nu va lua parte la banchetu, si neci ca au luat u neci la unulu din ambele banchete, precumu neci cei ce tienea cu votulu separat u Brasioveniloru. Din magazinulu de pulbere de pusca se furara 6000 patrón e in Sibiu si nu se scie de cine.

Din UNGARIA. In 28. ale trec. pe la 3 óre dupa ameadu, fostulu deputatu la diet'a ungareasca cea din urma, Virgilu Szilagy, fu suprinsu de o visita neplacuta. — Unu auditoru alu tribunalului militare de acolo, insocitu anea de alti doi domni si de unu profosu, sepusera intr'unu caruti u

\*) Nu, ca neci noi nu scimu cine e W. séu altu semnu. Apoi nu aruncati vin'a numai pe noi, ci si pe cei, ce nu vreau cu fapt'a a mai ajuta la latirea coloneloru. — Atata inca s'ar astepta, cá se puneti ostenéla toti de tóte laturele, ca dieu, doi si 4 ochi nu strabatu pe totu loculu cá Petru Fetu frumosu. Tramiteti cele neaperate, si nu asteptati totu dela noi, ce e de competinti'a si a Dvóstre. — Red.

\*\*) De alta data nu face asia cu cele de feliulu acesta, ca cu tóta angustimea coloneloru, care anca reclama o atentiune mai interesatória si din partea celor cu influentia de pe acolo; — noi amu sciutu si vomu sci face alegere, pe catu ne érta potinti'a si timpulu fisicu. Red.

de cele cu soldu, cá se steie la cas'a D. Szilagyí, si se întreprinda o vizitare de casa. Ce se va fi facutu in casa, nu se scia pana acumu; eara ca pe D. Szilagyí ilu dusera de locu in casarmea lui Carolu, este sciutu. Dupa cumu se spune, deregatoriile suntu de parere, ca aru fi amestecatu in corespondentia cu lumea din afara. —

Totu asia o patí înainte de trei díle unu D. . . ., care fusese ofoírú „de Honvédi“, la Bud'a, unde poffitu fiindu se respunda, ce a facutu cu corespundintia sa cu Parisulu, unde tramite ladí întregi, deslucirile ce déde acestu Domnu, paru a fi multumitu pe cercetatori, celu puçinu pe elu ilu vediura omenii blandu pe ulitie liberu.

Pest'a, 5. Martiu. Maiestatea imperatulu in urmarea puneriloru la cale de pana acumu, între 7 si 10 ale acestei luni va întreprinde calatori'a la Veneti'a. In 3 ale acestei luni sear'a pe la 9 si diumetate óre a cercetatu Maiestatea Sa pe marsialulu de campu principele Windisgraetz.

Societatea Tisana a drumului de feru tractéza mereu si cu energia spre a vinde acestu drumu la o societate anglica, care are de cugetu dupa acesta se întreprinda numai decatu cu totu adinsulu cladirea acestui drumu din Aradu prin Ardealu pana la Custendsche; se crede inca, ca nu mai este nici o indoiéla in privinti'a invoiriloru concesionale pentru drumulu de feru din partea austriaca si tursésca, si pasii trebuintiosi spre acesta s'au facutu, dupa carii lini'a pela turnu rosu e preferita.

Circularea banenoteloru. Banenóte cercula in Austri'a in suma rotunda de 460 milióne. Se da cu socotéla, ca acésta circulare se va impuçina pana la a. 1867 la 310 ori 305 milióne dupa invoirea cu banc'a, ne'ntrevindu la mediulocu alte intemplari nefavoritórie; totuodata argintulu de 100 milióne, ce se afla de façia, va cresce la 148 milióne.

AUSTRI'A. Viena. Mai. S'a porni la Veneti'a in 8. Martiu.

Pentru inundatii in Viena si Austria de josu au ineursu pana acuma 150,671 fl.

#### CRONICA ESTERNA.

ROMANIA. Ni se incheaga negreal'a in condeiu, candu lu apucamu spre a registra cate ceva din diurnalele Romaniei, care tîepa cá din foculu gheenei de nelegiurire si nepasturire ce se facu poporului tieranu din partea ciocoismului si strainismului incubatu, fara cá dela camer'a acésta aristocratica se mai remana vero sperantia pentru binele nationalu. Aici plansete de tierene, ca barbatii li se tienu in inchisória la Vacaresci, fara vina, cam numai pentruca voiea se iee parte la serbarea nationala din 24., dincolo provocari la ajutoriu pentru ei, colecte; din cóce liga diabolica de catra unu triumviratu literariu E. A. N. in contra barbatiloru nostri M. L. P. si care se intinde pana la pragurile cele mai aprópe spre a derepana earasi fratiésca simpatia între confesiuni; neci o sperantia la fundarea unui edificiu duratoriu pentru fericeirea si in florirea Romaniei din midiulocu acestoru feliu de reprezentanti, cari au apucatu a hati tiér'a earasi dupa interesele boieresci, cuplesindu minoritatea cea patriotica cu numarul si cu sireti'a s. a. s. a., care le detestéza si omulu si timpulu in care traim! — Vom republica pasage numai, si ele voru fi preste ajunsu a ne informa de diabolismulu nemesiescu si ciocoiescu. Inse dreptulu de audiulu reu nu se va teme; cei buni nu voru osteni neci odata a surpa pe balaurulu cu crucea suferintieloru si a lupteloru.

GERMANIA. Despre not'a grafului Rechbergu, ce o tramise cá respunsu la not'a Prusiei cea din urma, privitóre la reform'a confederatiunei germane, a sositu la Berlinu unu telegramu prus. ce cuprinde urmatórele:

Depesi'a este scrisa intr'unu stilu fórte impaciutoriu, si nu tintesce atatu la o polemica in contr'a punctulu de vedere prusianu in lucrurile reformei confederintiei, de catu a sondá, pana in catu aru fi Prusi'a aplecata a se slobozi la unu proiectu prapticu de reforma. Depesi'a cuprinde recunóscerea demna de oserbatu, cumcá constitutiunea presente a confederatiunei pana atunci nu se póte indeplini, pana candu nu se va face capace prin reforma scopulu amesurata de a garantá unitatea poporulu germanu façia cu lumea straina, ad. pana candu nu se va garanta integritatea teritoriulu germanu in contra dusmaniloru din afara.

Cabinetulu Daniei respunse la notele identice ale Austriei si Prusiei, cumca precugetat'a schimbare a constitutiunei intru atatu a si prosperatu, in catu chiaru candu aru voi elu a o dá indereptu, nu o aru mai puté face aceast'a.

ITALIA. Turinu, 2. Martiu. Insciintiari oficióse din Turinu 2. Martiu repórta, cumca cris'a ministeriale fú prevenita de varietatea pareriloru, ce domnea între comembrii ca-

binetulu, din care ei se convinsera ca trebele cabinetulu, mergundu totu asia lucrurile, se voru impededá fórte. In urmarea acestei convingeri, cabinetulu dupa tîenut'a conferintia a decisu, cá toti ministrii se'si dee demisiunile loru. Ricasoli a incunosciintiatu pe rege despre acést'a in scrisu, si acést'a asemenea a dechiaratu in scrisu ca primesce demisiunile, dupa aceea pe Ratazzi i'lu chiamá la sine, si ilu insarciná cu formarea unuinou cabinetu, Ratazzi suscepú de locu misiunea. Mai tardiu se aflá, ca ministrulu de justitia aru fi emisu cele mai strinse mesure in cuntr'a acelorú parinti Episcopi, cari s'aru pune in eapu a merge mai tardiu la Rom'a. Dela Rom'a se spune, ca Veranzi, secretariulu comitetulu nationale s'aru fi pusu la inchisóre in Rom'a.

Min. de resboiu, se scie, cumca e Cialdini.

— Fabriccele in Turin si Parma au predatu in dilele aceste 100 tunuri gata, cari le numesce „Gazet'a de Milano-fiori“ de primavéra, si 'si poftesce unu numeru mai mare. — Se vorbesce de unu nou imprumutu de 150.—200 milióne, care vrea alu contrage gubernulu italianu. — Italienii serbara cu multa manifestatiune diu'a unirei principateloru romanesci; in Turinu si Milanu se aflara in acea di in teatru si pe la locuri publice multime de costume romanesci, spre dovedirea simpatiei. Nedependinti'a D. Ilarianu s'a tradusu in italiana in mii de esemplare, si desamagirea multora despre referintiele de pe aici au casiunatu între cititori o atentiune necredula la guri laudaróse. —

„Gaz. de Populo“ proiecta, cá italienii se faca aliantia cu prusienii si apoi, lucrurile se se intocmésca spre a redica pe Prusi'a in fruntea germaniloru. Scl. —

— Se spune, ca principele Gorciacovu aru fi scrisu o epistola in numele suveranulu seu, in care gratuleadia guvernulu italianu despre simpatiele si amicitia Rusiei, laudandu totuodata politic'a cabinetulu de astadi.

— Parlamentulu italianescu i se propuse înainte de catev'a díle budgetulu generalu pentru anulu 1862. Spesele peste totu suie la 840.131,377 franci, ear' venitu peste totu numai 531 mil. 285,006 fr. prin uramre resultatu unu deficitu cá la vrecare putere mare din Europ'a adeca de 308.846,372 fr.

Ministeriulu Ratazzi, pre cumu esista elu astadi, se privesce de multi cá transitoriu, si anca nu mai de puçina viétia. Vedemu ca in cabinetulu celu nou nu intra neci unu barbatu de aceia, cari au luat parte constitutiva la politic'a nationale, si neci unulu de aceia, cari suntu dedati a privi maioritaea de conducátoria. Gazeta „Stampa“ a reflectatu, ca in tempulu de façia numai trei programe se potrivescu pentru Italia, 1 a se servi de alianti'a françesca, spre a merge la Rom'a; 2. a servi de aceeaasi aliantia, spre a merge la Rom'a; 3. a merge la Rom'a, fara aliantia françesca. Cu tóte aceste se vorbesce multu, ca noului premieru Garibaldi i'aru fi apromisu ajutoriulu seu.

— Gazet'a „Opinione“ din 4. Martiu asecura; ca Dlu Farini fu imbieatu cu presedintia si cu ministeriulu de inafara; inse nu le a primitu. — „Gazeta del popolo“ preséma problem'a noului ministeriu: „Producerea politicei italianesci pe strad'a ce a mare, carea i'a fostu prescis'o Cavour.“

— Dela Parisu se reportéza: „Gomer“ a ajunsu in 4. a. c. la Rom'a, in portalu dela „Civita-Vechia“, cu artileria si materialu de resbelu, precumu si cu ostasi, pentru armat'a françesca de ocupatiune.

FRANCIA. Parisu, 4. Martiu. Scirile dela Parisu pana in 4. Martiu suna, ca capital'a aru fi liniscita; deregatoriile punu in tóte partile veghie de ajunsu; in cortilulu latinu se inlocara trupe uumeróse; invetieci din Politechnicu nu suntu iertati a parasi cladirea. Se da cu incredintiare, cumca insusi corifeii se lasára de o precugetat'a manifestatiune, prevediendu noreesirea ei.

TURCIA. Constantinopole 1. Martiu Vice-regele Egiptulu a receputu dela Pórta facultatea a incheié in Europ'a unu imprumutu de bani. Hussein-Pasi'a directorele scólei militare se inaintá la generalu de divisiune si incredintiatu cu o misiune speçiale la Herzegovin'a. Adiutantele marelui veziru Mustaf'a Effendi a mersu cu o misiune intetítóre la Atin'a. Guvernulu de aci tramise doue vapóre la Epiru, cá se preintempine miscarile de acolo.

GRECIA. Despre miscarea grecésca, in urmarea unoru sciri sosite la Vien'a, se afla, ca aru fi positivu, cumca r. Ottone, care mersese in persóna cu trupele la Corinthu, si de acolo cugetá a trage cu trupe cu totu la Naupli'a, prin turburarea, ce se escá intr'aceea in Atin'a, s'a trasu cu graba la resiedinti'a sa. — Venindu acolo, regele a fostu silitu a audi dela mai multi reprezentanti diplomatiei a catorva curti mari strabatátóre aieptari pentru urginti'a schimbarei cabinetulu, De



si regele — se dăce mai departe — predominantu de contrarie influentie diplomatice, pana in ór'a acésta general'a cerere dupa unu schimbu de ministeriu nici odata nu o a luatu in consideratiune, asia dar' totu nu incupe nici o indoiéla, ca nu va pune si unu cabinetu nou. si ca nu va conchiamá si o nóua camera, déca va se incungiure reslatirea presinteloru pericle.

**TURCIA.** Constantinopole, 28. Febr. Fuadu-Pasi'a a facutu unu nou proieptu pentru o alta impartire geografica a intregi imperatie turcesci, carea in celu mai aprópe viitoriu, cu sanctiunea marelui Padischahu, voiesce se o puna in lucrare. Intreag'a imperatia se va imparti atunci in prefecture, subprefecture si alte rotundiri de amesurata marime. Pe lenga aceast'a marele Veziru mai are totuodata si unu altu fórte nobilu scopu inaintea ochiloru. Neprivindu la aceea, cumca la aceast'a nóua impartire a imperiului administratiunea va trebui se fia buna, si mai regulata, mai cugeta elu a ocupá si miile de muschiri, si alti invecchiti fara grigi.

Denumirile provisorie de presiedinti judecatoresci, asesori sedriali, procuratori de statu si a substitutiloru in comitate si districte pana la organizarea prin alegerei a judecatorieloru comitatense:

In com. Clusiului, scaunulu oficiului Clusiu, presiedinte: Ladislau Enyedi. Asesori: Carolu Matefi, Antoniu Vespremi, Josifu Pinteá, Wolfgangu Deesi, Ignatiu Palfi, Petru Nemesiu, Franciscu Agg, Nicolau Szilágy, Leontinu Papp, Gr. Szabó. Procuratoru de statu: Carolu Tompa. Substitutu: Joane Ciato, Leopoldu Nagy.

Comit. Turda, ofic. in Turda. Presiedinte: Gundhardt Leopoldu. Asesori: Samoile Fiuzi, Dionisiu Siulutiu, Basiliu Harsianu, Nicolau Nagy, Samoile Corodi. Procuroru de statu: Dr. Joane Ratiu. Substitutu: Mihaile Szentkirályi.

Comit. Turda, cerculu de susu, loc. ofic. Reginulu sasescu. Presiedinte: Georgiu Bardosi. Asesori: Joane Dicsó, Paulu Elechesiu, Joane Orosu, Mihailu Orbonasiu, Carolu Galmanu. Procuroru de statu: Emericu Lenardu. Substitutu: Josifu Pappu.

Comit. Alba de josu, loc. ofic. Aiudu. Presiedinte: Melchioru Fosto. Asesori: Nicolau Barbu, Daniel Török, Joane Siarpataki, Josifu László, Joane Pappu, Joane Darabantu, Carolu Rateovschi, Ludovicu Solantzi, Samoile Gyarmati. Procuroru de statu: Ludovicu Arcosi. Substitutu: Nicolau Moldovanu.

Comit. Alba de josu, cerc. de josu, loc. ofic. Abrudu. Presiedinte: Dimitriu Boieriu. Asesori: Dionisiu Tobias, Ignatiu Rainai, Carolu Boroniai, Georgiu Ratiu. Procuroru de statu: Mateiu Nicola. Substitutu: Joane Popp Bota.

Districtulu Nasaudului. Presiedinte: Leontinu Luchi. Asesori: Joane Margineanu, Basiliu Acsente, Florianu Porçius, Max. Lica. Procuroru de statu: Joane Florianu. Substitutu: Franciscu Michesiu.

Districtulu Fagarasiului. Presiedinte: ? — Asesori: Josifu Barabasiu, Jacobu György, Gregorie Maieru, Constantinu Pantiu, Nicolau Blasianu, Josifu Puscaru. Procuroru de statu: Joane Romanu. Substitutu: Antoniu Bistrai.

Triscaune, loc. ofic. Sangeorgiu. Presiedinte: Carolu Cheneresi. Asesori: Georgiu Konya, Franciscu Balogu, Fr. Ghiarmati, Ales. Barta, Josifu Chiunle, Stefanu Galu. Procuroru de statu: Béla Baghi. Substitutu: Josifu Barta.

Scaunulu Ciucului. Presiedinte: ? — Asesori: Gavrielu Endes, Josifu Lucaciu, Andreiu Sekeli, Mihailu Janosi, Carolu Mesarosiu. Procuroru de statu: Ignatiu Fodoru. Substitutu: Balint Imre.

Scaunulu Odorheiu. Presiedinte: Berzevitzi. Asesori: Ludovicu Nagy, Kassai Samoile, Adolfu Gherich, Carolu Szentpali, Baconi Josifu. Procuroru de statu: Martinu Szöts. Substitutu: Dominicu Dimitriu.

Scaunulu Muresiului. Presiedinte: Gavrielu Antal. Asesori: Carolu Fekete, Georgiu Szentgyörgyi, Daniele Fogarasi, Farkasiu Albertu, Sigmundu Molnár, Nagi János. Procuroru de statu: Josifu Hildebrandu. Substitutu: Georgiu Ciatu.

Scaunulu Ariesiului. Presiedinte: Josifu Covasnai. Asesori: Emericu Nagi, Fr. Barabasiu, Greg. Serciai, Simione Horvatu. Procuroru de statu: Georgiu László. Substitutu: Ciegesi Alesandru.

Com. Cetatea de balta. Presiedinte: Joane Ciergedi. Asesori: Basiliu Bianu, Ales. Vita, Ales. Darabantu, Ludovicu

Dobai, Josifu Gyàrfás, Martinu Schvartiu, Joane Pinciu. Procuroru de statu: Carolu Ferentiu. Substitutu: Basiliu Moldovanu.

Com. Albei de susu. Presiedinte: Adamu Lázáru. Asesori: Joane Ivanoviciu, Fr. Siesai, Josifu Siulutiu, Anton Isecuti, Ales. Szentpali. Procuroru de statu: Simeone Muresianu. Substitutu: Carolu Saboslai.

Comit. Huuidórei, loc. ofic. Deva. Presiedinte: Georgiu Filipu. Asesori: Baron Geisa Josica, Mihailu Petcu, Amosu Tordasianu, Mihailu, Petru Dentisioru, Joane Bodola. Procuroru de statu: Fr. Cionca. Substitutu: Lazaru Piposiu.

Com. Hunidórei, cerculu de susu, loc. ofic. Hatiegu. Presiedinte: Ladislau Szilvási. Asesori: Antoniu Para, Georgiu Ciaciani, Wolfgang Lucaciu, Ladislau Fodoru, Ales. Ponori. Procuroru de statu: Jacobu Orosu. Substitutu: Josifu Jordanu.

Comit. Dobocei. Presiedinte: Fr. Mihali. Asesori: Carolu Gombosiu, Ales. Nemesiu, Alesius Popp, Joane Sipotariu, Ant. Boita, Dionisiu Peterfi. Procuroru de statu: Lucasu Barani. Substitutu: Josifu Nagy.

Comit. Solnoculu de mediulocu. Presiedinte: Stefanu Mezei. Asesori: Samoile Geisler, Joane Deesi, Joane Czicze, Samoile Chisiu, Clementu Hossu, Samoile Ciernatoni, Josifu Ciaschai, Carolu Torma. Procuroru de statu: Josifu Lemeni. Substitutu: Colomanu Ratiu.

Acestea denumiri póte ca voru afla si unele modificari; apoi vedemu cu parere de reu, ca unii barbati de ai nostri destulu de calificati inca intre acestea denumiri nu se afla, d. e. la Turda unu D. Groze nu credemu, ca va remané nerespectatu la vreo schimbare s. a. s. a. In genere luandu inse, acestea denumiri se afla mai multumitóre decatu cele constitutionali trecute, in' cari unele romani nu erau neci catu reprezentati.

— Gendarmeri'a din Ardealu s'a imultitu cu 400 barbati, mai vertosu pentru sudulu Ardealului. Eara recrutati'a decurge mereu in tóte partile. Despre diete, se crede, ca ele se voru amana ceva, si alegerile viitórie de oficie constitutionale nu se voru intreprinde pana dupa otaririle dietali, prin urm. oficiele provis. voru remané, cam pana dupa aplanarea diferintieloru de dreptu de statu si reprezentanti a popóreloru.

Nrulu 62 1862.

DECISIUNE.

2—3

In causa de impaciure a lui Anioniu Szabo, negutiatoriu din Bradu, in urm'a §. 27 alu regulamentului provisoriu de judecatoria concursuala se deschide concursulu in contra averei densului, si se denumescu provisorialmente de curatorulu masei — Josifu Pietsch din Bradu, eara de procuratorele litei Dr. Jacob Brendusianu, vicefiscalulu Comitatului.

Loculu de infaciosiare se defige pentru creditori — Baia de Crisiu — si termenulu 30. Aprile 1862, la 9 óre, inainte de amédi, pe candu toti aceia, carii ar' avé pretensiuni din mas'a concursuala sub orice titlu de dreptu, — se provóca, cá pretensiunile loru se le substérna acestei sedricu acuderea documenteloru, cu atatu mai vertosu, — fiinduca, substernute mai tardiu nu se voru luá in consideratiune.

Din sesiunea sedrici civile a comitatului Zarandu, tienuta in Bai'a de Crisiu in 19. Fauru 1862. Estradatu prin Diénes, v.-notaru

Nro 1954 civ.

EDICTU.

Dela judecatoria districtuale Fogarasiu se face de comunu cunoscutu, ca la cererea esecutului Domnialui Domnului George Eiser prin plenipotentele seu Domnulu Fiscalu Joane Romanu din Fogarasiu, in contra D. lui George Rosiu din Fogarasiu pentru platirea unei sume de 100 fl. v. a. sau concesu vendiarea casei esecutului de sub Nr. 844 892 in Fogarasiu pretiuita cu 105 fl. v. a., si diu'a de vendiarea se determina mai antaiu pe 12. Martie 1862; apoi pe 31. Martie 1862 inainte de amédi la 10 óre la casa esecutului cu acea bagare de séma, ca neputenduse antaia óre face vendiarea cu pretiulu estimatiunei, a dou'a óra ea va urma si mai diosu de acésta.

Toti aceia, cari au castigatu vreunu dreptu hipotecariu pe aceste realitati, se provóca ase insinua la diu'a de vendiarea, cacii altfelu siesi vor' avé de asi multiami urmarile.

Condituniile mai de aprópe ale vendiarei se potu vedé in oficiolatu judecatoriei. Fogarasiu in 13. Fauru 1862.

3—3

Din sedinti'a judecatoriei districtuale.

Cursurile la Bursa in 14. Martiu 1862 stá asia:

	Val. asc.	op. kp.
Галвини императори . . . . .	6	52
Азгеврѣ . . . . .	136	35
Londonѣ . . . . .	137	40
Ампримѣтлѣ националѣ . . . . .	84	20
Облигацїе металїче ескї de 5 % . . . . .	70	10
Акцїе банкї . . . . .	829	
„ кредитлї . . . . .	201	40